

Paradise lost?

De Nederlandse Antillen genieten internationaal faam als belastingparadijs (tax haven). In dit verband trekken z.g. offshore-vennootschappen de aandacht. Offshore-vennootschappen hebben over het algemeen hun werkterrein in overwegende mate buiten de Antillen en zijn daar slechts gedomicilieerd om zuiver fiscale redenen. Offshores worden aangetrokken door een kennelijk onweerstaanbare combinatie van lage belastingdruk, de aanwezigheid van enkele belastingverdragen (met name met de VS) en de afwezigheid van door de Antillen ingehouden bronheffingen op naar derde landen overgemaakte rente, royalty's en dividenden. Op de Antillen zijn vele duizenden offshore-vennootschappen geregistreerd. Doorgaans zijn deze ondergebracht bij notariskantoren of banken. De belangrijkste categorieën omvatten:

- beleggings- en octrooiholdingmaatschappijen. Deze zijn onderworpen aan een winstbelasting van 2,4 tot 3%. Dit percentage zal tot 1999 niet worden verhoogd. Opvallend is het grote aantal vennootschappen met beleggingen in Amerikaans onroerend goed. Het motief is hier niet het lage tarief (huuropbrengsten zijn op grond van het belastingverdrag in de VS belast), maar de omstandigheid dat vermogenswinsten, bij vervreemding van het onroerend goed, op de Antillen worden gerealiseerd en aldaar onbelast blijven;
- financieringsmaatschappijen. Dit zijn dochters van Amerikaanse moedermaatschappijen die eurodollars aantrekken, bij voorkeur in de vorm van obligatieleningen, en deze gelden vervolgens aan de moeders doorlenen. Ingeval de moedermaatschappij zelf een obligatielening in het buitenland plaatst, moet zij op betaalde rente 30% bronheffing inhouden. Op grond van het belastingverdrag kan inhouding — onder bepaalde voorwaarden — achterwege blijven, als de moederrente betaalt aan de Antilliaanse „dochter”. De Antilliaanse „dochter” schuift de rente door naar de obligatiehouders, opnieuw zonder inhouding van bronheffing. De Antillen kennen immers geen bronheffingen. Volgens een betrouwbare schatting is de afgelopen jaren via financieringsmaatschappijen \$ 5 à 6 mrd. naar de VS geluist.

Ondanks het lage tarief waaraan offshores zijn onderworpen vormen zij een belangrijke inkomstenbron voor de overheid. In 1976 bedroegen de offshorebelastingopbrengsten NAF. 50 mln. In 1979 leveren offshore-activiteiten de Antilliaanse schatkist NAF. 80 mln. op 1). De betekenis van de offshore voor de werkgelegenheid op de Antillen is daarentegen tot nu toe gering. Eind 1978 werkten 460 personen bij offshore en trustmaatschappijen. De vooruitzichten

voor de toekomst worden gunstiger geacht, omdat de fiscale autoriteiten in veel landen naar verwachting zullen eisen dat papieren transacties van offshores meer „substantie” krijgen. In het rapport van de Gemengde Commissie wordt ervan uitgegaan, dat in de offshore-sector de eerstkomende vijf jaar in totaal ongeveer 500 nieuwe arbeidsplaatsen tot stand kunnen komen. Ter vergelijking: op basis van recente ontwikkelingen en bestaande investeringsplannen becijfert de Commissie voor de periode 1979-1984 een groei van de werkgelegenheid in de horeca met 1.600 arbeidsplaatsen, in de handel met 3.000 arbeidsplaatsen en in de verwerkende industrie met 1.000 arbeidsplaatsen.

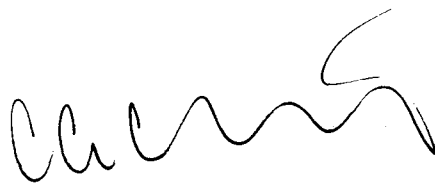
Recent werd in Amsterdam een colloquium gehouden over volkenrechtelijke aspecten van de Antilliaanse onafhankelijkheid. Het offshore-bedrijf kwam daarbij uiteraard ter sprake. Smeets schetste in zijn bijdrage het nakend einde van de Antillen als belastingparadijs 2).

Eerste nagel aan de doods-kist van de offshores is de ophanden zijnde herziening van het belastingverdrag tussen de Verenigde Staten en de Nederlandse Antillen. Tweede nagel is het streven van de Verenigde Staten om de bepalingen over de bronheffing op rente te versoepelen. Daardoor zou de bestaansgrond van Antilliaanse financieringsmaatschappijen grotendeels vervallen. Derde nagel aan de doods-kist van het offshore-bedrijf is de Nederlandse „reparatiewetgeving”. Deze richt zich overigens niet specifiek tegen Antilliaanse beleggingsmaatschappijen.

Wat is het geval? Nederlandse beleggingsinstellingen zijn vrij van de heffing van vennootschapsbelasting, mits ze hun winst volledig aan aandeelhouders uitkeren. Buitenlandse beleggingsinstellingen, bijvoorbeeld op de Nederlandse Antillen, hebben geen uitdelingsplicht jegens hier te lande wonende aandeelhouders. Om te voorkomen dat buitenlandse beleggingsmaatschappijen in een relatief voordelige positie komen te verkeren heeft artikel 29a van de Wet inkomstenbelasting een jaarlijkse uitdeling van 3,6% van de waarde van de

aandelen in een buitenlandse beleggingsmaatschappij. Artikel 29a beoogt een dam op te werpen tegen de constructie dat Nederlanders hun geld in een buitenlandse maatschappij beleggen en de revenuen oppotten (deze worden op de Antillen slechts belast tegen 2,4 à 3%). Zo'n belegger zou de tegenwaarde van de opgepotte beleggingsopbrengst bij vervreemding van de „vette” aandelen kunnen genieten in de vorm van hier onbelaste koerswinst. In de praktijk was artikel 29a een dode letter. Het nu bij de Eerste Kamer aangehangige reparatie-wetsontwerp is een succesvolle poging om deze anti-ontgaansbepaling nieuw leven in te blazen 3).

Wellicht wordt de soep minder heet gegeten dan Smeets haar opdiend. Dat neemt niet weg dat de (begrijpelijke) verontrusting aan Antilliaanse kant groot is. De Nederlandse reparatiewetgeving wordt gezien als een psychologische klap, die de positie van de Antillen als belastingparadijs op het spel zet. Ex-staatssecretaris Nooteboom van Financiën, heeft het kabinetsstandpunt in deze tijdens de gedachtenwisseling met de Tweede Kamer als volgt onder woorden gebracht: „Een land mag zijn belang niet baseren op het voortbestaan van ongelijkheden in de fiscale behandeling van de inwoners van een ander land”. Een pikante uitspraak. Want wie de moeite neemt om wat te bladeren in de internationale literatuur over „tax havens” zal constateren, dat ook Nederland — gezien bepaalde eigenschappen van ons fiscale stelsel — door veel auteurs tot de belastingparadijzen wordt gerekend. Dat maakt nieuwsgierig naar volgende wetsvoorstellen rakend aan het internationaal belastingrecht. Zal dan in Nederlands vlees worden gesneden?

1) Sinds december 1971 is \$ 1 gelijk aan NAF. 1,79. De vermelde belastinggegevens zijn ontleend aan het rapport *Aanzet tot een integraal beleidskader voor de Nederlandse Antillen in de jaren tachtig* van de Gemengde Commissie van Deskundigen, Den Haag/Willemstad, juni 1979, blz. 148 en 209.

2) G. C. A. Smeets, Buitenlandse ondernemingen, in: *Volkenrechtelijke aspecten van de Antilliaanse onafhankelijkheid*, colloquiumbundel, Universiteit van Amsterdam, 9-10 januari 1980.

3) Wetsontwerp tot wijziging van de inkomstenbelasting en de loonbelasting in verband met oneigenlijk gebruik, zitting 1978-1979, no. 15516.